

POSTANOWIENIE

Dnia 17 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marcin Łochowski

w sprawie z powództwa T. S.
przeciwko Skarbowi Państwa - Dyrektorowi Aresztu Śledczego w W.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 17 marca 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 20 września 2019 r., sygn. akt V ACa (...),

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje adwokatowi M. J. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w (...) kwotę 240 (dwieście czterdzieści) zł, powiększoną o podatek VAT, tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu powodowi w postępowaniu kasacyjnym;**
- 3. nie obciąża powoda kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z 20 września 2019 r., zaskarżając go w całości, wnosząc o jego uchylenie oraz uchylenie wyroku Sądu Okręgowego w W. z 29 czerwca 2017 r. w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na nieważność postępowania przed sądem I instancji z uwagi na pozbawienie powoda możliwości obrony swoich praw, wywołaną odmową ustanowienia pełnomocnika z urzędu (art. 5 k.p.c. oraz art. 117 § 5 k.p.c.).

W odpowiedzi na skargę pozwany wniósł o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, względnie oddalenie skargi kasacyjnej w całości. Nadto, pozwany wniósł o zasądzenie od powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania m.in. jeżeli w sprawie zachodzi nieważność postępowania (pkt 3). W utrwalonym orzecznictwie Sądu Najwyższego nieważność postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony swych praw zachodzi wówczas, gdy strona, wbrew swej woli, została faktycznie pozbawiona możliwości działania. Ten przejaw nieważności występuje wówczas, gdy na skutek wadliwości czynności procesowych sądu lub strony przeciwnej strona nie mogła brać i faktycznie nie brała udziału w postępowaniu lub jego istotnej części, a skutki tych wadliwości nie mogły być usunięte na następnych rozprawach przed wydaniem wyroku w danej instancji. Ocena, czy doszło do pozbawienia strony możliwości obrony swych praw, dokonywana jest przy tym na podstawie konkretnych okoliczności sprawy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 10 maja 1974 r., II CR 155/74; z 10 lipca 1974 r., II CR 331/74; z 10 maja 2000 r., III CKN 416/98; z 10 stycznia 2001 r., I CKN 999/98; z 18 października 2001 r., IV CKN 478/00; z 13 czerwca 2002 r., V CKN 1057/00; z 27 lutego 2002 r., III CKN 875/99).

Powód aktywnie uczestniczył w postępowaniu sądowym, a w toku postępowania składał pisma procesowe, w których przedstawiał swoje stanowisko, korzystał również z przysługujących mu środków odwoławczych. Przyznanie stronie pomocy prawnej z urzędu uwarunkowane jest nie tylko jej sytuacją materialną, ale również charakterem i stopniem skomplikowania sprawy. Sposób prowadzenia sprawy przez skarżącego, także w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, wyklucza możliwość istnienia przesłanek uzasadniających przyjęcie, że był pozbawiony możliwości obrony swych praw. Świadczy o tym także to, że w skardze kasacyjnej nie wskazano takich czynności procesowych skarżącego, które wymagałyby skorygowania, ani okoliczności o istotnym znaczeniu dla rozstrzygnięcia, które nie zostałyby podniesione przez skarżącego w dotychczasowym postępowaniu z powodu trudności z samodzielnym podejmowaniem czynności procesowych. Natomiast, odmowa ustanowienia dla skarżącego pełnomocnika z urzędu, co do zasady, nie usprawiedliwia zarzutu nieważności postępowania wskutek pozbawienia strony możliwości obrony swych praw (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 16 lutego 1999 r., II UKN 418/98; z 19 marca 2004 r., IV CK 218/03; z 2 marca 2005 r., III CK 533/04; z 3 sierpnia 2012 r., I CSK 106/12 oraz z 26 maja 2017 r., I CSK 519/16).

Brak jest również podstaw do przyjęcia, że sposób formułowania przez powoda wniosków dowodowych mógł przesądzać o konieczności ustanowienia dla niego pełnomocnika z urzędu. Ubocznie należy wskazać, że nawet fakt oddalenia wniosków dowodowych nie uzasadnia twierdzenia o nieważności postępowania (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego: z 23 lutego 2001 r., II CKN 395/00 i z 8 lipca 2011 r., IV CSK 603/10).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz na podstawie § 14 pkt 26 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 oraz § 4 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (t.j. Dz.U. 2019, poz. 18 ze zm.) oraz § 8 ust. 1 pkt 26 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015, poz. 1800 ze zm.) - mając na uwadze wyrok

Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19 - przyznał adwokatowi M.J. od Skarbu Państwa kwotę 240 zł, powiększoną o podatek VAT, tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono stosownie do treści art. 102 k.p.c.

ke